

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2018 toiseksi lisätalousarvioksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2018 toiseksi lisätalousarvioksi (HE 215/2018 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Lisätalousarvioaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä aloitteet LTA 42—50/2018 vp. Aloiteluettelo on tämän asiakirjan liitteenä.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu asiayhteyden mukaisesti kaikissa valtiovarainvaliokunnan jaostoissa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksessä korotetaan varsinaisten tulojen arviota nettomääräisesti noin 483 milj. eurolla ja määrärahoja vähennetään noin 2 milj. eurolla.

Tuloarvion taustalla on verotulojen (233 milj. euroa) ennakoitua myönteisempi kehitys ja valtion saamien sekalaisten tulojen kasvu (165 milj. eurolla). Sekalaisiin tuloihin vaikuttavat mm. maaseudun kehittämiseen EU:lta saatavien tulojen lisäys (110 milj. euroa) ja päästöoikeuksien hinnan nousun myötä kasvavat huutokauppatulot (72 milj. euroa).

Osaajapulan helpottamiseksi hallitus ehdottaa koulutusmäärärahojen lisäämistä noin 40 milj. eurolla, joka kohdennetaan erityisesti lyhyisiin ja nopeavaikutteisiin koulutuksiin. Painopisteitä ovat mm. ohjelmisto-, rakennus- sekä sosiaali- ja terveysalan koulutus. Myös maahanmuuttajien kielikoulutusta ja tukipalveluja lisätään työllistymisen parantamiseksi. Muita merkittäviä määrärahalisäyksiä tehdään perusväylänpitoon (46 milj. euroa), pk-yritysaloiteohjelman laajentamiseen (35 milj. euroa), Merenkurkun laivaliikenteen kehittämiseen ja ylläpitämiseen (20 milj. euroa), veteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietäviin palveluihin (19,3 milj. euroa) sekä maatalouden kannattavuusongelman helpottamiseen (7,5 milj. euroa).

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp

Määrärahojen käyttöä puolestaan alentavat työttömyysturvan valtionosuuksiin (156,2 milj. euroa) ja toimeentulotukeen (80 milj. euroa) tehtävät vähennykset työllisyystilanteen parantumisen ja taloudellisen tilanteen kohentumisen myötä. Määrärahoja vähentää myös uusiutuvan energian tuotantotuen arvioitua alhaisempi käyttö (52 milj. euroa).

Vuoden 2018 toinen lisätalousarvioesitys vähentää valtion nettolainanoton tarvetta 485 milj. eurolla. Valtion nettolainanotoksi arvioidaan vuonna 2018 noin 1,25 mrd. euroa. Valtionvelan määrän arvioidaan olevan vuoden 2018 lopussa 107 mrd. euroa, mikä on noin 46 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

22. Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään 500 000 euron lisäystä. Vastaava summa on vähennetty momentilta 35.20.55.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan momentin perusteluosasta on jäänyt pois maininta määrärahan käyttöön liittyvästä 4 henkilötyövuoden lisäyksestä. Työpanos tarvitaan keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman (KAISU) toimeenpanoon ja ilmastoon liittyvien arviointien ja selvitysten tekemiseen tutkimuslaitosten ja aluehallinnon toimesta.

Valiokunta korjaa momentin perusteluosan 2. kappaleen siten, että se vastaa alkuperäistä tarkoitusta.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten HE 215/2018 vp)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 94 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta enintään 22 henkilötyövuotta määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen kohdan 6) sekä 34 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen ja 38 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen muiden kohtien tehtäviin.

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Pääloukka 35

61. Vesien- ja ympäristöhoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään 560 000 euron lisäystä. Vastaava summa on vähennetty momentilta 35.20.55. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hallituksen esityksestä on jäänyt pois maininta, mihin määräraha käytetään.

Valiokunta lisää momentin perusteluihin 2. kappaleen, jossa mainitaan, että määrärahaa saa käyttää myös Kansallisen kestävän kaupunkikehityksen ohjelmasta aiheutuviin menoihin.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten HE 215/2018 vp)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös Kansallisen kestävän kaupunkikehityksen ohjelmasta aiheutuvien menojen maksamiseen. (Uusi)

YHTEENVETO

Hallituksen esityksessä ehdotetaan määrärahoihin 1 914 000 euron vähennystä, tuloarvioihin (pl. nettolainanotto ja velanhallinta) 482 686 000 euron lisäystä ja nettolainanottoon ja velanhallintaan 484 600 000 euron vähennystä.

Ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kuluvan vuoden budjetoidut tuloarviot ja määrärahat varsinainen talousarvio sekä ensimmäinen ja toinen lisätalousarvio huomioon ottaen 56 192 283 000 euroa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esitykseen HE 215/2018 vp sisältyvän ehdotuksen vuoden 2018 toiseksi lisätalousarvioksi edellä todetuin muutoksin.

Eduskunta hylkää lisätalousarvioaloitteet LTA 42—50/2018 vp.

Eduskunta päättää, että vuoden 2018 toista lisätalousarviota sovelletaan 1.12.2018 alkaen.

Helsingissä 21.11.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Timo Kalli kesk
varapuheenjohtaja Ville Vähämäki ps
jäsen Timo Harakka sd (osittain)

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp

jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Kauko Juhantalo kesk
jäsen Toimi Kankaanniemi ps
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Eero Suutari kok (osittain)
jäsen Maria Tolppanen sd
jäsen Matti Torvinen sin
jäsen Kari Uotila vas
jäsen Pia Viitanen sd (osittain)
varajäsen Markku Eestilä kok (osittain)
varajäsen Lasse Hautala kesk
varajäsen Reijo Hongisto sin
varajäsen Emma Kari vihr
varajäsen Riitta Myller sd
varajäsen Joonas Räsänen sd
varajäsen Harry Wallin sd (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko
valiokuntaneuvos Mari Nuutila
tutkija Tanja Nurmi

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 1 sd

VASTALAUSE 1 sd

Yleisperustelut

Suomen talous on nyt vahvassa kasvussa monen vuoden taantumien jälkeen, ja työllisyyskehitys on juuri nyt vahvaa. Kasvun taustalla ovat erityisesti maailmantalouden hyvä veto ja euroalueen kysynnän vahvistuminen, joiden myötä Suomen vienti on kasvanut tuntuvasti. Samoin investoinnit ovat hyvässä vedossa. Kuluttajien luottamus talouteen on pitänyt yllä kotimaista kysyntää. Positiivista viirettä on tukenut Euroopan Keskuspankin poikkeuksellisen kevyt rahapolitiikka ja finanssipolitiikan asteittainen keveneminen Euroopassa.

Useat ennustelaitokset kuitenkin ennakoivat kasvun jo lähes puolittuvan ensi vuonna. Hyvä suhdannetilanne on oikea aika tehdä kasvua ja työllisyyttä pitkällä aikavälillä vahvistavia uudistuksia. Hallituksen politiikan suurin heikkous on se, että talouspolitiikka laiminlyö kasvun edellytysten vahvistamisen ja samalla se syventää eriarvoisuutta.

Koulutus on parasta työllisyyspolitiikkaa

Koulutus ja korkea osaaminen ovat Suomen vahvuudet globaalissa kilpailussa. Tätä tosiseikkaa vasten hallituksen tekemät leikkaukset koulutukseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen näyttävät entistä vastuuttomampina. Ensimmäistä kertaa olemme tilanteessa, jossa tulevien sukupolvien koulutustaso uhkaa jäädä aiempia matalammaksi. Suomessa oli maailman koulutetuin väestö, nyt koulutustason kasvu kasvaa muualla ja Suomi on putoamassa kelkasta.

Hallituksen panostukset osaamiseen jäävät auttamattomasti näpertelyn tasolle, varsinkin kun otetaan huomioon hallituksen toimiin aiemmin kohdistamat leikkaukset. On ensiarvoisen tärkeää, että tulevaisuudessa pystymme turvaamaan koko ikäluokan koulutustason. Tästä syystä sosiaalidemokraatit ovat jo pitkään ajaneet oppivelvollisuuden korottamista ja täysin maksuttoman toisen asteen koulutuksen toteuttamista. Sen ohella aikuiskoulutus on uudistettava, tavoitteena koko väestön osaamistason nousu ja turvalliset siirtymät työstä uuteen työhön ja ammatteihin.

Edellisellä vaalikaudella hallitus panosti vahvasti peruskoulun tasa-arvoon ja varasi sitä varten vuosittain tuntuvaan rahoituksen. On valitettavaa, että tällä kaudella rahoitus ensin poistettiin. Vasta myöhemmin rahoitusta on hieman paikattu.

Aidosti aktiiviseen työllisyyspolitiikkaan

Hyvää työllisyyspolitiikka ei tehdä kepillä vaan ihmisiä tukien ja heidän toimintaedellytyksiään vahvistaen. Kilpailukyky sopimus, aktiivimalli ja viimeisimpänä nuorten työsopimusten määräaikaisuuksien lisääminen kertovat omaa kieltään hallituksen suhtautumisesta työttömiin ja työllisyyspolitiikkaan. Kestäviä tuloksia saadaan panostamalla aktiiviseen työvoimapolitiikkaan suunnitelluilla määrärahoilla työnhakupalveluiden kehittämiseen, palkkatuen turvaamiseen ja nuorisotakuun pelastamiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 1 sd

Työmarkkinoilla vallitsee tällä hetkellä myös työn kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelma. Toisaalta kyse on työssä vaadittavasta osaamisesta ja toisaalta taas maantieteellisestä sijainnista. Jotta hyvää työllisyyskehitystä voidaan edelleen vahvistaa, on työvoiman ammatilliseen ja alueelliseen liikkuvuuteen kiinnitettävä yhä enemmän huomiota. Tämä merkitsee nuorten ammatillisen koulutuksen ja täydennyskoulutuksen kehittämistä turvaamaan siltaa yli tilanteiden, joissa hankittu ammattitaito ei välttämättä vastaa työmarkkinoiden muuttunutta tilannetta.

Työvoiman alueellista liikkuvuutta tulee myös edesauttaa vahvan asuntopolitiikan ja määrätietoisien liikennepolitiikan keinoin. Nyt asumisen hinnan kohoaminen kasvukeskuksissa toimii yhä useammalle esteenä työn perässä muuttamiselle. Asuntokaavoituksen lisääminen ja vahvempi kytkentä maankäytön, asuinrakentamisen ja liikenteen välillä edistäisi asuntotuotantoa ja poistaisi pullonkauloja. Uudet investoinnit liikenneverkkojen kehittämiseen laajentaisivat työssäkäyntialueita ja näin ollen parantaisivat myös työmarkkinoiden kohtaantoa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus muuttaa talouspolitiikan suuntaa ja tarkistaa linjansa eriarvoisuutta vähentäväksi ja kasvun pitkän aikavälin edellytyksiä tukevaksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa aktiivisen työvoimapolitiikan, nuorten aikuisten osaamisohjelman ja nuorisotakuun tehokkaan toteuttamisen edellyttämät määrärahat.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus nostaa oppivelvollisuusikää ja tekee toisen asteen koulutuksen aidosti maksuttomaksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus aloittaa välittömästi aikuiskoulutuksen uudistamisen.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 1 sd

YK:n Agenda 2030:n mukaisten kestävän kehityksen tavoitteiden kantavana teemana on, ettei ketään jätetä kehityksessä jälkeen. Keskinäisriippuvuuksien maailmassa haasteet edellyttävät valtioilta määrätietoista sitoutumista kansainväliseen yhteistyöhön ja yhteisesti laadittuihin sopimuksiin. Kasvattamalla tukeaan monenkeskiseen yhteistyöhön Suomi osallistuu aktiivisesti kansainvälisten sitoumusten toimeenpanoon sekä tukee sääntöperusteisen järjestelmän vakautta ja legitimitettä. Aktiivinen rooli kehitysyhteistyön toimijana on osa globaalia vastuunkantoa, jota kehitysyhteistyön määrärahaileikkaukset ovat horjuttaneet.

Kestävän kehityksen tavoitteiden toteutuminen edellyttää, että Suomi ja muut maat osoittavat 0,7 prosenttia BKTL:sta kehitysyhteistyöhön. Ilman näitä satsauksia kestävän kehityksen Agenda 2030 uhkaa jäädä toteutumatta asetetussa aikataulussa. Hallituksen tuoreen esityksen mukaan varsinaisen kehitysyhteistyön osuus vuonna 2019 on 583,7 miljoonaa euroa merkiten vain 0,41 tasoa BKTL:sta. Suomen vähiten kehittyneille maille kohdennettu tuki tulee nostaa nykyisestä 0,13 %:n osuudesta Addis Abeban kehitysrahoituskokouksessa sovittuun 0,2 %:n tasoon kansantulosta. Yli hallituskausien ulottuvaa pitkäjänteistä työtä on jatkettava myös rahoituksen sukupuolisensitiivisyyden lisäämiseksi siten, että EU:n tavoitteiden mukaisesti 85 % kaikista uusista ohjelmista täyttää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistävät tavoitteet.

Ilmastonmuutoksen seuraukset uhkaavat voimakkaimmin heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä ja maita, kuten esimerkiksi Afrikan maita, joista monet kamppailevat voimakkaan väestönkasvun sekä kasvavan nuorisopullistuman kanssa. Tulevalla puheenjohtajuuskaudella Suomella on mahdollisuus ottaa keskeinen rooli Euroopan unionin jäsenmaiden kehitysyhteistyön koordinoijana ja nostaa Afrika keskeiseksi kehitysyhteistyön kohdealueeksi. Huolehtimalla kehityspolitiikan sosiaalisesta ulottuvuudesta työmarkkinoita, koulutusta ja sosiaaliturvarakenteita kehittämällä valetaan yhteiskunnille kestävämpää pohjaa sekä ehkäistään nuorten syrjäytymistä. Kestävän kehityksen toimet ovat tekoja myös naisten tasa-arvoisemman aseman puolesta.

Viime vuosien kehitysyhteistyörahoitukseen tehdyt leikkaukset ovat kaventaneet merkittävästi kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuuksia. Järjestökentän kansainväliset verkostot ovat kuitenkin merkittävässä roolissa ruohonjuuritason vaikuttamistyössä, minkä vuoksi järjestöjen kehitysyhteistyötukea on nostettava 15 prosenttiin määrärahoista. Tarvitsemme myös uusia keinoja vapaaehtoisuuteen perustuvan pienimuotoisen kansalaisjärjestöyhteistyön tukemiseksi. Valtioiden rajat ylittävällä sekä yhteiskunnan eri tasoja läpäisevällä yhteistyöllä kasvatamme ymmärrystä kulttuureja kohtaan, joista on tullut osa arkeamme. Avoin dialogi purkaa ennakkoluuloja ja lisää ihmisten välistä luottamusta ehkäisten yhteiskunnallisen eriarvoistumisen kierrettä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 24.30.66 lisätään 130 000 000 euroa varsinaiseen kehitysyhteistyöhön ja
että hyväksytään seuraava lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahan korottamiseksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 1 sd

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Ammatillinen koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi on vaikutuksiltaan erittäin merkittävä uudistus. Perusopetuksen päättävästä ikäluokasta noin puolet jatkaa ammatillisessa koulutuksessa. Asiantuntijat ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että reformin valmistelussa ja lainsäädännössä olisi tullut katsoa ja arvioida enemmän koko toista astetta yhdessä. Nuorten koulutuksessa lukio- ja ammatillisen koulutuksen tulisi muodostaa perusopetuksen päättäneille saumaton jatkumo duaalimalli säilyttäen. Mm. Kuntaliitto kantoi huolta siitä, että mahdollinen koulutusjärjestelmärakenteen eriytyminen nuorten toisen asteen koulutuksessa saattaa pidemmällä aikavälillä heikentää perusopetuksen päättävien ikäluokan kouluttautumismahdollisuuksia. Koko toista astetta olisikin pitänyt käsitellä lainsäädännössä laajemmin ja syvällisemmin.

SDP pitää toisen asteen ammatillisen koulutuksen uudistuksen tavoitteita pääosin kannatettavina, mutta niiden onnistunut toteuttaminen olisi edellyttänyt merkittävää kohennusta ammatillisen koulutuksen rahoitukseen. Nykyisessä rahoitustilanteessa reformin tavoitteiden toteuttaminen on epävarmaa, ja siksi esitämme, että ammatillisen koulutuksen rahoituksen riittävyys tulisi ottaa uudelleen tarkasteluun.

Jos rahoitusta halutaan vähentää, leikkaukset olisi pitänyt toteuttaa strategisemmin reformin yhteydessä ja useammalle vuodelle jaksottaen siten, että ne olisivat aiheuttaneet mahdollisimman vähän haittaa ammatillisen koulutuksen uudistamiselle. Nyt reformin synonyymiksi tulee helppot leikkaus, ja hyvätkin tavoitteet uhkaavat jäädä rahoitusleikkauksen varjoon.

Ammatillisen koulutuksen reformin tärkein tavoite tulisi olla koulutuksellisen eriarvoisuuden vähentäminen — ei sen lisääminen luomalla eriarvoisuuden syntymiselle sokeita rakenteita.

Oppivelvollisuutta on laajennettava

Suomi oli koulutuksen mallimaa vielä 2000-luvun alussa. Nuorten oppimistulokset olivat erinomaisia, ja suomalaisten koulutustaso oli nousussa. Sen jälkeen menestys on hiipunut. Kansainvälisessä vertailussa suomalaisten nuorten koulutustaso on 2000-luvulla pudonnut maailman kärkestä kehittyneiden maiden keskikastiin. Koko työikäisen väestön koulutustason osalta vertailu on synkempi. Suomalaisen työvoiman koulutustason nousu tulee pysähtymään lähivuosina, 20 vuotta ennen muita kehittyneitä maita. Kansainväliset tutkimukset ovat osoittaneet, että koulutustason putoamisen lisäksi oppimistulokset ovat heikentyneet Suomessa 2000-luvulla. Perusopetuksessa oppimistulosten ero heikoimmin ja parhaiten pärjäävän kymmenyksen välillä on kasvanut huimasti. Arviolta joka kymmenes perusasteen päättävistä ei saavuta sellaista lukutaidon tasoa, jota yhteiskunnassa pärjääminen edellyttää. Myös tyttöjen ja poikien väliset erot lukutaidossa ovat kansainvälisesti vertailtuna suuria.

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 1 sd

Suomalaisen koulutusjärjestelmän menestys on heikentynyt samanaikaisesti, kun yhteiskunnan ja työelämän muutos edellyttäisivät kaikilta suomalaisilta yhä enemmän ja yhä parempaa osaamista. Työelämässä tarvittavien taitojen merkitys korostuu entisestään.

Jokainen nuori tarvitsee riittävät tiedot ja taidot muuttuvassa maailmassa pärjäämiseen. Kyse on ennen kaikkea mahdollisuudesta työelämässä menestymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Tällä hetkellä toisen asteen koulutuksesta syrjäytyminen ennustaa korkeasti koulutettuihin verrattuna heikompaa terveydentilaa, useampia työttömyysjaksoja sekä merkittävästi lyhyempää työuraa. Tämä kehitys saattaa edelleen voimistua työelämän osaamisvaatimusten kasvun myötä.

Opiskelun jatkaminen toisella asteella tulee olla kaikkien perusasteen päättävien nuorten oikeus. Myös erityistä tukea tarvitsevilla vammaisilla sekä muilla tuen tarpeessa olevilla on oikeus toisen asteen opintoihin. Opinto-ohjauksella on ratkaiseva rooli jatko-opintoihin hakeutumisessa. Nuoren on tärkeää saada ohjausta eri ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen vaihtoehtoista. On myös tärkeää tunnistaa ja tarjota moniammatillista tukea niille nuorille, joilla ei ole edellytyksiä siirtyä suoraan peruskoulusta toisen asteen tutkintoa suorittamaan. Erityisen tärkeää ohjaus on niille nuorille, joiden lähipiirillä ei ole opiskeluun liittyvää tietoa tai jotka eivät saa tukea kotoa koulutusvalintojen tekemiseen.

Jotta oikeudet ja velvollisuudet ovat tasapainossa, tulee meidän yhteiskuntana pystyä vaatimaan nuorilta panostamista omaan osaamiseensa ja tarjota tukea tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Tämän vuoksi oppivelvollisuus tulee pidentää kattamaan toisen asteen koulutusta. Oppivelvollisuuden pidentyessä toisen asteen koulutuksen maksuttomuus toteutuu.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.20.30 lisätään valtionavustuksena 190 000 000 euroa ammatilliseen koulutukseen,

että momentille 29.20.30 lisätään 20 000 000 euroa oppivelvollisuusiän pidentämiseen ja maksuttomaan toiseen asteeseen ja että hyväksytään seuraava lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että ammatillisen koulutuksen leikkaukset perutaan ja kunnille varataan riittävät valtionosuudet laadukkaaseen ammatillisen koulutuksen järjestämiseen.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenneverkko

20. Perusväylänpito

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 1 sd

Kärkihankerahoituksen poistuessa perusväylänpidolta hallitusohjelman mukaisesti kääntyy väyläverkon 2,5 miljardin euron korjausvelka taas kasvuun. Hallitus luopuu viime kaudella työnsä päättäneen parlamentaarisen korjausvelkaryhmän tavoitteesta ja jättää korjausvelan seuraavan hallituksen huoleksi rahoituksen romahtaessa ensi vuonna. Korjausvelkaohjelman jatkamiseen tulisi varautua jo kuluvan vuoden talousarviossa.

Väyläverkon toiminta- ja palvelukyvyn kannalta tärkeän korjausvelkatyön jatkamiseksi esitämme 100 000 000 euron lisäystä korjausvelan torjumiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.10.20 lisätään 100 000 000 euroa perusväylänpitoon.

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Hallitusohjelma on panostanut perusväylänpitoon korjausvelan taittamiseksi, ja rahoitus otetaan valtiontalouden kehyksistä uusilta, nimeämättömiltä liikennehankkeilta. Hallituksen valinta kasvattaa osaltaan investointivelkaamme väyläverkkoihin, moni liikenteen, asumisen ja elinkeinopolitiikan kehityksen vaatima väyläinvestointi jää tulevien hallitusten tehtäväksi. Myös investointien hyödyt yhteiskunnalle lykkääntyvät, tai ne menetetään kansainvälisessä kilpailussa kokonaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.10.77 lisätään 100 000 000 euroa väyläverkon kehittämiseen.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Työllisyyden kuntakokeilut päättyvät, vaikka lain valmistelun yhteydessä jo tiedettiin kokeilun ajan olevan lyhyt sekä näköpiirissä oli jo, että mahdollinen maakuntauudistukseen voimaantulon aikataulu oli ylioptimistinen. Nyt tiedetään, että maakunnan ovat toiminnassa aikaisintaan 1.1.2020. Aikaväli on siis pitkä ennen kuin maakunnat toimivat. Kuntakokeiluissa on saavutettu rohkaisevia tuloksia — etenkin Pirkanmaalla, johon pelkästään Tampereen kaupunki investoi 10 miljoonaa euroa.

Työttömien haastattelut kasvokkain, ilman ryhmähaastatteluja ovat avainasemassa onnistuneessa polussa takaisin työelämään. Etenkin kun hallituksen lupaamat haastattelut näyttävät kuihtuneen usein työttömän itse itselleen nettiyhteydellä laatimaksi työllistymissuunnitelmaksi. Tämä ei ole oikeaa työvoimapolitiikkaa, etenkin vähänkään vaikeammin työllistyvien kohdalla — saati henkilöillä, joilla ei ole mahdollisuutta nettiyhteyden käyttöön.

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 1 sd

Eduskunnassa käsitellyssä olevat sote- ja maakuntalait eivät mitenkään takaa, että nykyinen, noin yhden miljardin euron kuntien panostus työllisyyden hoitoon säilyisi uudessa hallituksen ajamassa valtion aluehallinnon uudistuksessa, eli rahoitus työllisyyteen tulee vähenemään.

Asiaa ei helpota mitenkään tuon rahoitusvajeen lisäksi pitkä siirtymäaika alueilla, joilla kokeilut ovat saavuttaneet hyviä tuloksia. Selvä tarve on niiden jatkamiselle, ettei alueilla jouduta esimerkiksi irtisanomaan kokeiluihin siirtyneitä kokeneita TE-toimistojen työntekijöitä. Siksi määrärahan lisäys tulee kohdistaa kuntien ja TE-toimistojen toimintamenoihin. Kokeilukulttuuria ei pidä käyttää työntekijöiden piilosaneerauksena itse työttömiksi tai alan palveluja tarjoaviksi pakkoyrittäjiksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.30.01 lisätään 5 000 000 euroa kuntakokeilun jatkamiseen.

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Järjestöjen palkkatuen haitalliset rajoitukset on poistettava

Vuoden 2018 talousarvioesityksessä hallitus esitti ja vei eduskunnassa läpi järjestöille maksettavan palkkatuen 3 000 henkilön enimmäismäärän.

Tämä lähinnä järjestöjen työllistämiseen tähdätty leikkaussäännös vaikeutti ja tulee vaikeuttamaan juuri vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä. Kolmannen sektorin toimijoiden 100 %:n palkkatuen 3 000 hengen kiintiö on johtanut siihen, että järjestöt eivät enää työllistä yhtä paljon vaikeimmassa asemassa olevia kuin ennen. Se, että palkkatuettua työtä ohjataan enemmän yrityksiin, on positiivista, koska niillä on parhaat tulokset jatkotyöllistymisestä. Mutta se, että samaan aikaan ajetaan alas järjestöjen työllistämistä, johtaa kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien työttömien palkkatyön tekemismahdollisuuksien kaventumiseen ja merkittävää yhteiskunnallista hyvinvointia lisäävän järjestötyön alasajoon. Rajoitus esimerkiksi vaikeuttaa palvelujen järjestämistä yksin asuville eläkeläisille arjen askareiden sujumiseen.

Esimerkiksi työpajojen kautta osatyökykyisten tai pitkään työttömänä olleiden paluu työelämään on palkkatuetulla työllä yksi reitti avoimille työmarkkinoille.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin perusteluiden toisen kappaleen 3 kohdan päätösosaa muutetaan siten, että järjestöihin työllistettävien enimmäisraja 3 000 henkilöä sekä palkkakatto poistetaan ja että hyväksytään seuraava lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin poistaakseen momentin 32.30.51 päätösosassa mainitun 3 000 henkilötyövuotta koskevan rajoituksen kolmannen sektorin toimijoille maksettavasta palkkatuesta.

**Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 1 sd**

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2018 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotetut 7 lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 21.11.2018

Timo Harakka sd
Pia Viitanen sd
Maria Tolppanen sd
Riitta Myller sd
Joona Räsänen sd

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 2 vas

VASTALAUSE 2 vas

Yleisperustelut

Juha Sipilän hallitus on tämän vaalikauden aikana leikannut useita satoja miljoonia suomalaisten perusturvasta, miljardin koulutuksesta ja pari miljardia verotuloista.

Silloin, kun taloudessa meni huonosti, hallitus leikkasi tulonsiirroista ja julkisista palveluista tavalla, joka heikentää nimenomaan pienituloisimpien ja julkisista palveluista riippuvaisten asemaa — ja vastasyklisyydessään pahentaa taantumaa.

Nyt, kun taloussuhdanne on huipussa, ei hallituksen mukaan edelleenkään ole varaa tehdä ihmis- kasvoista politiikkaa ja paikata aiempia, hyvinvointiyhteiskuntaamme rapauttaneita heikennyksiä. Päinvastoin leikkauspolitiikkaa jatketaan, kuten on asian laita esimerkiksi indeksisidonnaisen perusturvaetuuksien osalta. Ensi vuoden talousarvioon sisältyvät takuueläkkeen ja minimipäivärahojen korotukset ovat tervetulleita, mutta niiden mittakaava ja vaikutukset ovat hyvin pieniä, kun katsoo hallituskauden leikkauspolitiikan isoa kuvaa.

Vuoden 2018 toisen lisätalousarvion yhteydessä hallitus kertoo valtion kuluvan vuoden tulojen olevan 483 miljoonaa euroa ennakoitua suuremmat. Lisäksi työttömyysturvaan on mennyt 156 miljoonaa ja toimeentulotukeen 80 miljoonaa vähemmän kuin oli arvioitu. Tämän lisäksi myös muita menoja on ollut arvioitua vähemmän: esimerkiksi uusiutuvan energian tuotantotukeen ennakoidusta rahapotista jää käyttämättä 52 miljoonaa euroa.

Yksistään vuoden 2018 toisen lisätalousarvion lisätulot riittäisivät helposti kattamaan kaikki kansaneläkeindeksiin sidottujen perusturvaetuuksien leikkaukset, ja rahaa jäisi vielä ylikin. Se, että tätä ei haluta tehdä, kertoo paljon hallituksen arvoista.

Vasemmistoliitto ei hyväksy perusturvan ja hyvinvointivaltion jatkuvaa heikentämistä, pienituloisimpien kurittamista ja eriarvoisuuden kasvattamista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo viipymättä eduskunnan käsiteltäväksi täydentävän talousarvioesityksen, joka kompensoi täysimääräisesti kansaneläkeindeksiin ja siihen sidottuihin etuuksiin hallituskaudella tehdyt leikkaukset.

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 2 vas

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että ehdotus vuoden 2018 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

että edellä ehdotettu lausuma hyväksytään.

Helsingissä 21.11.2018

Kari Uotila vas

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 3 ps

VASTALAUSE 3 ps

Yleisperustelut

Suomen talous lähti vuoden 2017 aikana vahvaan kasvuun maailmantalouden vahvistumisen ansiosta. Euroopan keskuspankin roskalainojen osto-ohjelma on elvyttänyt muuta euroaluetta jo useita vuosia. Se on pitänyt korkotason hyvin matalana myös Suomessa ja näin vaikuttanut talouskasvuun. Taloussuhdanteen huippu on kuitenkin jo saavutettu. Ensi vuodelle on ennustettu talouskasvun hidastumista 1,7 %:n tasolle, merkittävimpänä rakennusinvestointien supistumisen takia. Tänä vuonna inflaatio kiihtyy 1,1 %:n tasolle, ja verojen nousun vaikutus on tästä yli 0,3 %-yksikköä. Huolta on synnyttänyt sekä työvoiman kohtaanto-ongelman kasvu että kotitalouksien korkea velkaantumisaste.

Vielä toistaiseksi talousnäkyvät ovat lyhyellä aikavälillä hyvät. Perussuomalaiset vaativat, että työllisyystilanteen parannuttua ja työttömyysturva- ja toimeentulotukimenojen vähennyttä merkittävästi säästyneet rahat käytetään niiden epäkohtien ja pullonkaulojen korjaamiseen, joita pitkän taantumun ja tehtyjen leikkausten seurauksena yhteiskuntaamme on syntynyt. Lisäksi voimavaroja on käytettävä niin paljon kuin mahdollista kasvua vahvistaviin ja vakauttaviin tarkoituksiin, jotta työllisyystilanne pysyisi hyvänä myös maailmantalouden kasvun hiipuessä. Hallituksen tärkeimpänä tavoitteena tulee olla Suomen ja suomalaisten etu, maamme kilpailukyvyen varmistaminen ja työpaikkojen säilyminen Suomessa.

Korkeat asumiskustannukset ja liikkumisen kustannusten kasvu työllisyyden kasvun jarruna

Useimpien suomalaisten palkkapussista merkittävä osa kuluu asumisen ja liikkumisen kustannuksiin. Hallitus on vähentänyt uuden auton hankinnan verotusta, mutta samaan aikaan autoilun muut kustannukset ovat nousseet. Erityisesti dieselin hinta on noussut merkittävästi, mikä vaikuttaa erityisesti kuljetusalan ja työnsä takia paljon ajavien kustannuksiin. Hallitus lupasi polttoaineveroa nostessaan ottaa polttoaineveron tason uuteen tarkasteluun öljyn maailmanmarkkinahinnan noustessa. Tätä lupaus ei kuitenkaan ole pidetty. Perussuomalaiset painottavat, että monilla tavallisilla duunareilla ei ole edelleenkään varaa uuteen autoon, ja tällä hetkellä Suomen autokanta on Pohjoismaiden vanhin sekä koko Euroopan viidenneksi vanhin — autokantamme keski-ikä on lähes 13 vuotta. Autoverotuksen ohjausvaikutus vähäpäästöisempiä autoja kohden ei toimi, kun riittävän edullisia vähäpäästöisiä autoja ei ole tarjolla. Romutuspalkkiojärjestelmä on toiminut kädenojennuksena lähinnä niille, joilla olisi muutenkin varaa uuden auton hankintaan, mutta vanhempien autojen päästöjä vähentäviä kaasu- ja etanolikonversioita ei ole tuettu riittävästi. Perussuomalaiset vaativat, että liikkumisen kustannustasoa on laskettava, koska pitkien etäisyyksien maassa autoilun kasvanut hinta heikentää sekä työllistämisen että työllistymisen edellytyksiä suurimpien kaupunkien ulkopuolella ja vaarantaa maamme kilpailukyvyä.

Myöskään kohtuuttomiksi kasvaneisiin asumiskustannuksiin hallitus ei ole puuttunut: Perussuomalaisten eduskuntaryhmä on nostanut ongelman esiin jo kahtena peräkkäisenä vuonna osana vaihtoehtobudjettiaan ja tarjonnut hallituksen käyttöön konkreettisia keinoja asumiskustannusten halpuuttamiseksi, keskeisinä osina sähkön siirtohintojen alentaminen ja asumiseen kohdistuvan verotuksen keventäminen. Tästä hyötyvät eniten ne pienituloiset, joiden tuloista suuri osa ku-

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 3 ps

luu asumiseen. Olemme esittäneet myös kohdennetun muuttoavustuksen käyttöönottoa, jotta sellaisen työpaikan, johon liittyy pitkä koeaika, vastaanottamiseen toiselta paikkakunnalta ei liittyisi työntekijälle niin merkittävää riskiä. Lisätalousarviossa ei ole tähän kohdistettuja panostuksia. Aktiiviset toimenpiteet asumisen halpuuttamiseksi edistäisivät työvoiman liikkuvuutta ja vähentäisivät asumistuen tarvetta.

Maahanmuuton kustannukset edelleen korkealla tasolla

Perussuomalaisten eduskuntaryhmä pitää epäjohdonmukaisena, että turvapaikkakriisistä aiheutuvien menojen taso jatkuu korkeana siitä huolimatta, että vastaanottotoiminnan piirissä olevien henkilöiden lukumäärä on laskenut merkittävästi vuodesta 2015. Kun käyttäjien määrä on laskenut, kustannuksiltaan kalliimpia vastaanottokeskuksia olisi tullut sulkea ja siten keskimääräisissä yksikkökustannuksissa tulisi näkyä merkittävää laskua. Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut, vaan yksikkökustannukset ovat kasvaneet. Suomen tulisi pyrkiä karsimaan vastaanottotoiminnasta kaikki ylimääräiset kustannukset sekä vähentää sellaisia vetoimatekijöitä, jotka lisäävät maamme houkuttelevuutta turvapaikanhakijoiden silmissä.

Hallituksen turvapaikkapoliittisessa toimenpideohjelmassa 12/2015 edellytetään lukuisia toimenpiteitä, jotka toteutettuina vähentäisivät Suomen vetoimatekijöitä sekä siten maahamme kohdistuvaa turvapaikanhakijavirtaa. Sekä kansallisen turvallisuuden että kustannusvaikutusten näkökulmasta olisi ensiarvoisen tärkeää, että nämä toimenpiteet toteutettaisiin viipymättä. Perussuomalaiset vaatii hallituksen turvapaikkapoliittisessa toimenpideohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamista täysimääräisinä.

Koulutuspanostukset suomalaisten nuorten työllistymiseen, ei maahanmuuttoon

Tilastokeskuksen mukaan Suomessa oli syyskuussa edelleen 170 000 työtöntä, josta nuorisotyöttömyyden osuus oli 39 000 henkilöä. Tästä huolimatta esimerkiksi ohjelmisto-, rakennus- ja sotealoilla on työvoimapulaa. Hallitus panostaa lisätalousarviossaan koulutukseen, mutta panostukset ovat riittämättömät huomioiden takavuosisien leikkaukset erityisesti ammatillisesta koulutuksesta. Työttömyyden ja työvoimapulan kaksoisongelma odottaa nopeita ratkaisuja. Kasvua vahvistavan ja vakiinnuttavan osaamisen sekä tutkimuksen, kehitystoiminnan ja innovaatioiden edistämiseen tarkoitettua panostusta tulee nopeasti vahvistaa. Ensisijainen tavoite tulee olla nuorisotyöttömyysongelman ratkaiseminen varmistamalla suomalaisille nuorille riittävä ja laadukas koulutustarjonta, joka takaa työllistymisen. Lähiopetuksen resursseista ei tule tinkiä ja opinto-ohjauksen resursseja on vahvistettava. Rohkea panostus osaamiseen ja kasvuun palautuu moninkertaisena takaisin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy aktiivisiin toimenpiteisiin asumisen kustannusten halpuuttamiseksi. Asumiseen liittyvää verorasitusta tulee alentaa sekä ryhtyä toimenpiteisiin, jotka edistävät työvoiman liikkuvuutta maan sisällä työvoiman alueellisten koh-

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 3 ps

taanto-ongelmien korjaamiseksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää sähkön siirtohintojen alentamiseen.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy aktiivisiin toimenpiteisiin liikkumisen ja erityisesti autoilun kustannusten alentamiseksi. Polttoaineverotusta tulee alentaa kohtuulliselle tasolle, jotta polttoaineen kohonnut hinta ei vaaranna kuljetusalan kilpailukykyä eikä haja-asutusalueilta työssäkäynnin edellytyksiä.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus panostaa ammatillisen koulutuksen lähiopetuksen resurssien nostamiseen ja riittävään opinto-ohjaukseen sekä laatii kattavan osaamisen ja kasvun kehittämishajonnan toimenpiteistä osaamisen tason nostamiseksi, työvoiman kohtaanto-ongelmien ehkäisemiseksi sekä tervettä kasvua tukevan tutkimuksen, kehitystoiminnan, innovaatioiden ja digitalisoinnin edistämiseksi ja lisää tuntuvasti panostuksia näihin tarkoituksiin.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Perussuomalaiset esittää vaihtoehtoista kehitysapumallia, joka perustuu vapaaehtoisuuteen ja ruohonjuuritason auttamiseen. Perussuomalaiset haluaa, että suomalaisten tuloksellisten järjestötoimijoiden painoarvoa kehitysyhteistyörahaston toiminnassa pitää kasvattaa. Kehitysavun painopistettä siirretään veroporkkanan avulla vapaaehtoisille lahjoituksille ja kehitysyhteistyön läpinäkyvyyttä on lisättävä, jotta toiminnan vaikuttavuuden seuranta on mahdollista ja rahat voidaan keskittää tehokkaimmille ja hyödyllisimmille toimijoille.

Passiivisen rahanjaon sijasta kehitysavun tarkoituksena tulee olla konfliktien ehkäiseminen ja ratkaiseminen sekä auttaa kohdemaita tulemaan toimeen omillaan. Samaan aikaan hiilijalanjälkeä lisäävä massasiirtolaisuus tulee lopettaa, koska ei ole sen enempää lähtömaiden kuin Euroopan maiden kannalta järkevää, että kehitysmaiden väestö siirtyy Eurooppaan laajamittaisesti sosiaaliturvan varaan tai hanttihommiin sen sijaan, että osallistuisi kotimaansa ongelmien ratkaisemiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 3 ps

Perussuomalaiset korostavat sitä, että naisten ja tyttöjen aseman parantaminen on tärkein yksittäinen teko kehitysmaiden ongelmien ratkaisemiseksi pitkällä tähtäimellä. Tyttöjen on saatava käydä koulunsa ja osallistua tasavertaisina yhteiskunnan rakentamiseen sen sijaan, että heidät alistetaan lapsentekokoneiksi ollessaan vielä itsekin lapsia. Tähän ongelmaan puuttamalla korjataan myös koko maapallon kannalta merkittävin ongelma, liikakansoitus. Kehitysavun saamisen ehdoksi tulee asettaa, että kohdevaltio esittää suunnitelman väestönkasvun saamiseksi kuriin.

Perussuomalaisten mallissa veronmaksaja voi veroilmoituksessaan ilmoittaa vapaaehtoisen summan kehitysapuun. Tämä ei kuitenkaan riitä. Suomen tulee irtautua haitallisista kehitysapukohteista ja keskittyä vain ruohonjuuritason työhön, kuten opetuksen järjestämiseen sekä naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämiseen, joiden tulee olla prioriteettien kärjessä myös tulevaisuudessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 24.30.66 vähennetään 10 000 000 euroa varsinaisen kehitysyhteistyön kustannuksista.

PÄÄLUOKKA 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot

Kun poliisiasemaverkostoa on harvennettu ja liikkuvan poliisin lakkauttamisen myötä poliisin näkyminen katukuvassa on vähentynyt, kansalaisten turvallisuudentunne on heikentynyt. Poliisien voimavarojen heikentäminen on näkynyt käytännössä myös poliisien työssäjaksamisen heikentymisenä. Perussuomalaiset haluaa panostaa lisää kansalaisten turvallisuuteen ja varmistaa poliisille riittävän resursoinnin tekemäänsä yhteiskunnan kannalta elintärkeään työhön. Hallitus poisti eduskunnan kertaluontoisen lisäyksen nettipedofilian ja verkkorikollisuuden torjuntaan. Palautamme tämän tärkeän määrärahan ja esitämme poliisin toimintamenoihin lisäystä käytettäväksi poliisimiesten palkkaamiseen sekä nettipedofilian ja verkkorikollisuuden torjuntaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.10.01 lisätään 11 200 000 euroa poliisin toimintamenoihin käytettäväksi poliisimiesten palkkaamiseen sekä nettipedofilian ja verkkorikollisuuden torjuntaan.

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot

Perussuomalaiset haluavat lisäpanostuksia rajojemme valvontaan. Tämä ennaltaehkäisee ennen kaikkea rikollisuutta, kuten ihmis- ja huumekauppaa sekä talousrikoksia. Harmaan talouden torjunta tuo myös suoria tuloja valtiolle. Tullin, Rajavartiolaitoksen ja poliisin hyvällä yhteistyöllä

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 3 ps

on mahdollisuus saada huomattavia lisätuloja valtiolle, kun rikollinen harmaa talous saadaan kuriin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.20.01 lisätään 1 000 000 euroa Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin käytettäväksi ihmis- ja huumekaupan sekä rajat ylittävän talousrikollisuuden torjuntaan.

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

01. Pelastustoimen toimintamenot

Kuluvana vuonna metsäpaloista johtuen on kulunut merkittävästi pelastustoimen resursseja. Oma erikoisuutensa pelastustoimen vapaaehtoiskentässä ovat palolennot. Näillä lennoilla vapaaehtoiset harrasteilmailijat partioivat metsäalueita muutaman tunnin ajan kerrallaan etsien metsäpaloja. Havaituista savuista tehdään ilmoitus palokunnille. Lääninhallitukset maksavat lentoja suorittavien koneiden polttoaineen, mutta itse lennot tehdään palkatta. Haluamme varmistaa, että palolentojen turvaamiseksi jatkossakin on käytettävissä riittävät resurssit, ja esitämme tähän tarkoitukseen miljoonan euron lisämäärärahaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.30.01 lisätään 1 000 000 euroa palolentotoiminnan resurssien turvaamiseen.

02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot

Hätäkeskuksissa tehdään kansalaistemme arjen turvallisuuden kannalta korvaamattoman arvokasta työtä. Hätäkeskuspäivystäjä joutuu ensimmäisenä arvioimaan, millaista apua tarvitaan, kun pulassa oleva ihminen soittaa. Työvuorot ovat 12 tunnin mittaisia. Niitä tehdään niin arkena kuin pyhänä. Kaikissa Suomen kuudessa hätäkeskuksessa vastataan vuositasolla yhteensä yli 2,6 miljoonaan puheluun. Hätäkeskuksia kuitenkin vaivaa merkittävä henkilöstöpula, ja koko maassa tarvittaisiin välittömästi 35 uutta hätäkeskuspäivystäjää, jotta hätäpuheluihin vastaaminen ei hidastuisi. Eniten vajetta on Keravalla ja Turussa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.30.02 lisätään 2 000 000 euroa hätäkeskuslaitoksen henkilöstöpulan korjaamiseksi.

40. Maahanmuutto

21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto

Perussuomalaisten eduskuntaryhmä pitää epä johdonmukaisena, että turvapaikkakriisistä aiheutuvien menojen taso jatkuu korkeana siitä huolimatta, että vastaanottotoiminnan piirissä olevien

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 3 ps

henkilöiden lukumäärä on laskenut merkittävästi vuodesta 2015. Kun käyttäjien määrä on laskenut, kustannuksiltaan kalliimpia vastaanottokeskuksia olisi tullut sulkea ja siten keskimääräisissä yksikkökustannuksissa tulisi näkyä merkittävää laskua. Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut, vaan yksikkökustannukset ovat kasvaneet. Suomen tulisi pyrkiä karsimaan vastaanottotoiminnasta kaikki ylimääräiset kustannukset sekä vähentää sellaisia vetovoimatekijöitä, jotka lisäävät maamme houkuttelevuutta turvapaikanhakijoiden silmissä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 26.40.21 vähennetään 6 000 000 euroa pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta.

63. Vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavat tuet

Perussuomalaiset katsoo, että maahanmuuton kustannuksista voitaisiin löytää merkittävästi säästökohteita. Turvapaikanhakijoille maksettavat avokäsitset tuet toimivat vetovoimatekijänä, joka lisää maamme houkuttelevuutta ja siten aiheettomien turvapaikkahakemusten määrää. Rahallinen panostus tulisi suunnata turvapaikkahakemusten nopeampaan käsittelyyn sekä kielteisten turvapaikkapäätösten nopeampaan täytäntöönpanoon, jolloin vastaanottotoiminnan asiakkaiden määrä sekä vastaanottotoiminnan kustannukset laskisivat. Hallituksen tulisi toteuttaa turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelmansa täysimääräisenä ja ryhtyä tarvittaessa lisätoimenpiteisiin, jotta turvapaikanhakijamäärä sekä siten vastaanottotoiminnan asiakasmäärä saataisiin laskuun. Perussuomalaiset katsoo, että maastapoistamisprosessia tulee tehostaa ja käyttää esitetty määrärahat muihin käyttökohteisiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 26.40.21 vähennetään 11 200 000 euroa vastaanottokeskusten asiakkaille maksettavista tuista.

PÄÄLUOKKA 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Korkea osaaminen ja innovaatiot ovat Suomen menestyksen selkäranka. Perussuomalaiset katsoo, että Suomen kilpailukyky tulevaisuudessa nojaa tähän tekijään. Talouden lähdettyä kasvuun on panostuksia koulutukseen lisättävä. Lisäpanostuksia tarvitaan koko koulutussektorilla, mutta erityisesti ammatillisessa koulutuksessa sekä korkeakoulusektorilla tutkimuksessa osaavan työvoiman tarjonnan takaamiseksi elinkeinoelämän tarpeisiin myös tulevaisuudessa.

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

53. Eräät turvapaikanhakijoista ja maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset

Perussuomalaiset katsoo, että maahanmuuttajien vastuuta omasta kotoutumisestaan on syytä lisätä. Sen sijaan, että maahanmuuttajille tarjottaisiin erillisiä palveluita, on tarkoituksenmukaista

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 3 ps

panostaa kielikoulutukseen, jotta maahanmuuttajat oppivat mahdollisimman aikaisessa vaiheessa riittävän suomen kielen taidon pystyäkseen käyttämään samoja palveluita kuin kantäväestö. Tällöin ei tarvita erillisiä maahanmuuttajien palveluita tai tulkkipalveluita, maahanmuuttajien integraation sekä työllistymisen edellytykset paranevat ja yhteiskunta säästää.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 29.01.53 vähennetään 2 500 000 euroa.

10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus

31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin

Perussuomalaiset esittää 1 000 000 euron lisäpanostusta vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin digitaalisten oppimissisältöjen kehittämiseksi. Tämä tukisi elinikäistä oppimista ja aikuisoppimista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.10.31 lisätään 1 000 000 euroa vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin digitaalisten oppimissisältöjen kehittämiseksi sekä elinikäisen oppimisen tukemiseksi.

20. Ammatillinen koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen

Perussuomalaiset haluaa ammatilliseen koulutukseen lisäpanostuksen, jolla vahvistettaisiin ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden opinto- ja työllistymisedellytyksiä. Nuorisotyöttömyys on edelleen vakava ongelma, kun samaan aikaan tietyillä tulevaisuudessa merkittäville aloilla on pulaa osaavasta työvoimasta. Kaivosteollisuus, matkailuala ja matkailun palvelutuotanto sekä koodaus ja peliala ovat tulevaisuuden ammatillisen osaamisen kulmakiviä. Esitämme 10 000 000 euron lisäpanostusta näille aloille, jotta yritysten kokemaan työvoimapulaan saadaan vastattua ja suomalaiset nuoret töihin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.20.30 lisätään 10 000 000 euroa ammatilliseen koulutukseen käytettäväksi erityisesti kaivos-, matkailu- ja ohjelmistoalan koulutuksessa.

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot

Koulutuksesta ja tutkimuksesta on leikattu merkittävästi voimavaroja. Talouden lähdettyä kasvuun on panostuksia niihin lisättävä. Erityisesti ammattikorkeakoulutus tarvitsee lisäpanostuksia.

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 3 ps

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.40.20 lisätään 6 200 000 euroa elinkeinoelämää tukevaan ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan.

PÄÄLUOKKA 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenneverkko

20. Perusväylänpito

Parlamentaarinen liikenneverkkotyöryhmä totesi kuluvan vuoden alussa vakavan vajauksen liikenneverkon rahoituksessa. Korjausvelka lähtee jälleen voimakkaaseen kasvuun. Tästä on seurauksena elinkeinopolitiikan sekä liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden heikkeneminen. Kun ajoneuvoyhdistelmien kokonaismassoja on nostettu, tieverkon kunnan parantaminen on entistäkin tärkeämpää. Perussuomalaiset esittävät tähän tarkoitukseen lisäpanostusta.

Seutukunnissa, maaseudulla ja etenkin syrjemmässä asuvilla asukkailla on suuri huoli väyläverkkomme kunnosta. Teiden kunto kärjistyy etenkin talviaikana, kun tiestössä on korjausvelkaa, teiden hoito on ketjutettu alihankkijoille ja työnjohtaja ei anna lupaa tarvittaville hoitotoimenpiteille.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.10.20 lisätään 30 000 000 euroa perusväylänpitoon.

77. Väyläverkon kehittäminen

Harvaan asutussa maassamme kuljetusetäisyydet ovat pitkiä ja erityisesti maakunnissa sijaitsevien yritysten kannalta on tärkeää, että väyläverkko takaa yrityksille asianmukaiset toimintaedellytykset. Väylänpidon rahoituksessa on suuri vaje. Väyläverkon kehittäminen vastaamaan elinkeinoelämän ja muiden tienkäyttäjien tarpeita on liikenneturvallisuuskysymyksen lisäksi myös kilpailukykykysymys. Haluamme lisätä tätä varten rahoitusta elinkeinopolitiikan edistämiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.10.77 lisätään 25 000 000 euroa aluetaloutta ja paikallista elinkeinopolitiikkaa tukeviin väylähankkeisiin.

**Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 3 ps**

PÄÄLUOKKA 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Perussuomalaiset katsoo, että yhteiskunnan panostukset tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen ovat elintärkeitä maamme tulevaisuuden kilpailukyvyn kannalta. Yrityksemme eivät menesty ilman suotuisaa toimintaympäristöä, jota yhteiskunta voi edistää koulutuksen lisäksi muun muassa pääomasijoituksilla. Perussuomalaiset näkevät mahdollisuuksia työllisyysasteen lisäämiseen ja vientimme edistämiseen erityisesti matkailun alalla toimivilla yrityksillä. Tästä syystä haluamme kohdistaa näille aloille lisäpanostuksia.

01. Hallinto

40. Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen

Kalatalous on suurilta osin hyödyntämätön elintarvikealamme. Suomalainen perusjärvikala on säilyttynä useille ulkomaalaisille suurta herkkua. Tällöin myös jalostusaste on korkeimmillaan. Suomalaiset järvet ovat pääosin hyvin vähäisessä käytössä olevia kala-aittoja. Myös kalastusmatkailun edistäminen tulisi olla vahvemmin esillä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.01.40 lisätään 1 000 000 euroa kalataloutemme kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen.

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

06. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot

Matkailu on kovassa nosteessa. Lappiin tulee ennätysmäärä charter-lentoja. Kun Lappi täyttyy talvella, niin tässä vaiheessa täytyy alkaa panostaa kesäkauteen ja markkinoida jo seuraavaa kesää. Lisäksi matkailupanostuksia tulee suunnata siten, että myös Pohjois-Suomi ja Keski-Suomi nähdään houkuttelevina talvikohteina ulkomaalaisten näkökulmasta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.20.06 lisätään 2 500 000 euroa Business Finlandin toimintamenoihin Visit Finlandille matkailun edistämiseen.

70. Kotouttaminen

03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen

Perussuomalaiset katsoo, että maahanmuuttajien vastuuta omasta kotoutumisestaan on syytä lisätä. Sen sijaan, että maahanmuuttajille tarjottaisiin erillisiä palveluita, on tarkoituksenmukaista panostaa kielikoulutukseen, jotta maahanmuuttajat oppivat mahdollisimman aikaisessa vaihees-

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp
Vastalause 3 ps

sa riittävän suomen kielen taidon pystyäkseen käyttämään samoja palveluita kuin kantaväestö. Tällöin ei tarvita erillisiä maahanmuuttajien palveluita tai tulkkipalveluita, maahanmuuttajien integraation sekä työllistymisen edellytykset paranevat ja yhteiskunta säästää.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 32.70.03 vähennetään 2 500 000 euroa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2018 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotetut 3 lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 21.11.2018

Ville Vähämäki ps

Toimi Kankaanniemi ps

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2018 vp – HE 215/2018 vp

Liite

- Lisätalousarvioaloite LTA 42/2018 vp Emma Kari vihr Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä varsinaiseen kehitysyhteistyöhön (72 000 000 euroa) 24.30.66
- Lisätalousarvioaloite LTA 43/2018 vp Timo Harakka sd Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä varsinaiseen kehitysyhteistyöhön (130 000 000 euroa) 24.30.66
- Lisätalousarvioaloite LTA 44/2018 vp Tytti Tuppurainen sd Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä poliisin toimintamenoihin Helsingin juutalaisen seurakunnan turvallisuuden parantamiseen (200 000 euroa) 26.10.01
- Lisätalousarvioaloite LTA 45/2018 vp Timo Harakka sd Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä oppivelvollisuuden pidentämiseen ja maksuttomaan toiseen asteeseen (20 000 000 euroa) 29.20.30
- Lisätalousarvioaloite LTA 46/2018 vp Timo Harakka sd Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä ammatilliseen koulutukseen (190 000 000 euroa) 29.20.30
- Lisätalousarvioaloite LTA 47/2018 vp Timo Harakka sd Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä perusväylänpitoon (100 000 000 euroa) 31.10.20
- Lisätalousarvioaloite LTA 48/2018 vp Timo Harakka sd Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä väyläverkon kehittämiseen (100 000 000 euroa) 31.10.77
- Lisätalousarvioaloite LTA 49/2018 vp Timo Harakka sd Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä kuntakokeilun jatkamiseen (5 000 000 euroa) 32.30.01
- Lisätalousarvioaloite LTA 50/2018 vp Timo Harakka sd Lisätalousarvioaloite järjestöille maksettavan palkkatuen 3 000 henkilön enimmäismäärän poistamisesta 32.30.51